

PLAN LIA 2021-2025 DE BIBLIOTECAS ESCOLARES

Lectura, información e aprendizaxe

PLAN LIA 2021-2025

UN SETESTRELO PARA AS BIBLIOTECAS ESCOLARES DE GALICIA

O Plan LIA 2021 - 2025 de bibliotecas escolares para a Lectura, a Información e a Aprendizaxe integra todas as actuacións da Consellería de Cultura, Educación e Universidade a prol das bibliotecas escolares para a **mellora das competencias de lectura, escritura e habilidades investigadoras e de uso da información do alumnado galego.**

Como resultado das iniciativas e recursos postos en xogo pola administración educativa galega, así como do traballo das comunidades educativas, as bibliotecas escolares galegas:

- **Obteñen puntuacións superiores á media estatal, en torno a un 20%, na meirande parte das dimensións contempladas no informe estatístico Bibliotecas Escolares en España** que cada catro anos se realiza, con carácter censal, dentro do Plan Estadístico Nacional, coordinado pola Subdirección General de Estadística y Estudios del Ministerio en cooperación cos servizos estatísticos das Consellerías/ Departamentos de Educación das Comunidades Autónomas e coa colaboración da Comisión Técnica de Bibliotecas Escolares.
- No estudo *Pegadas dunha viaxe. Traxectorias e futuros das bibliotecas escolares de Galicia* indícase que aínda que a rede ten unha cobertura destacable (o PLAMBE integra o 83 % dos colexios de educación primaria e o 75 % dos institutos de educación secundaria públicos), o seu crecemento debería basearse nun modelo de implantación semellante ao que se seguiu ata agora: implantación dual e implantación incremental (é dicir, mediante un apoio mantido no tempo por medio de recursos económicos, operativos e pedagóxicos).
Ambas as formas de articular as políticas deron resultados positivos na configuración da rede, e a súa continuidade permitiría estender e profundar nos logros.

PLAN LIA 2021-2025

UN SETESTRELO PARA AS BIBLIOTECAS
ESCOLARES DE GALICIA

ESTRUTURA

Lectura, Información e Aprendizaxe son os ámbitos de actuación da biblioteca escolar e dan nome a un Plan de actuación estruturado en:

- **Obxectivos xerais** do Plan LIA de bibliotecas escolares
- **Sete Puntos Estelares**, ámbitos nos que cómpre traballar para acadar estes obxectivos
- **Liñas de actuación e algunhas medidas concretas** para avanzar nestes ámbitos

PLAN LIA 2021-2025

UN SETESTRELO PARA AS BIBLIOTECAS ESCOLARES DE GALICIA

OBXECTIVOS

- Dotar aos centros educativos de **bibliotecas escolares útiles, estables, sustentables** e acordes ás necesidades do s. XXI.
- Avanzar na consecución dunha **biblioteca escolar inclusiva**.
- Conseguir melloras significativas na **comprensión, utilización e avaliación crítica de diferentes formas de información**, incluídos textos e imaxes, escritos, impresos ou en versión electrónica.
- Apoiar a **adquisición das competencias clave do alumnado** e contribuír a un maior logro académico, mellores resultados e actitudes de aprendizaxe.
- Reforzar as **bibliotecas como puntos estratéxicos do sistema educativo** para acceder ás aprendizaxes na era dixital e como referentes para unha cidadanía activa, axudando a conformar e definir unha identidade dixital segura e confiable.
- Facilitar ao profesorado **recursos, servizos e oportunidades para a renovación das prácticas educativas**, a incorporación de metodoloxías activas e a integracións das tecnoloxías emerxentes, de maneira segura e responsable.
- Incentivar o uso das bibliotecas escolares por parte das comunidades educativas, para a **vivencia dos valores de cidadanía e para a construción do coñecemento** individual e compartido.
- Contribuír á **construción da sociedade lectora**, ofrecendo oportunidades para experiencias lectoras de calidade entre os distintos sectores da comunidade educativa.

PLAN LIA 2021-2025

UN SETESTRELO PARA AS BIBLIOTECAS
ESCOLARES DE GALICIA

SETE PUNTOS ESTELARES

SETE ÁMBITOS NOS QUE CÓMPRE INCIDIR

1. Rede de Bibliotecas Escolares (BEGA)
2. A biblioteca social
3. Redes de acción, colaboración, avaliación e comunicación
4. Bibliotecas creativas LIA3
5. Lectura
6. ALFIN / AMI
7. Formación e contribución á innovación metodolóxica

REDE DE BIBLIOTECAS ESCOLARES

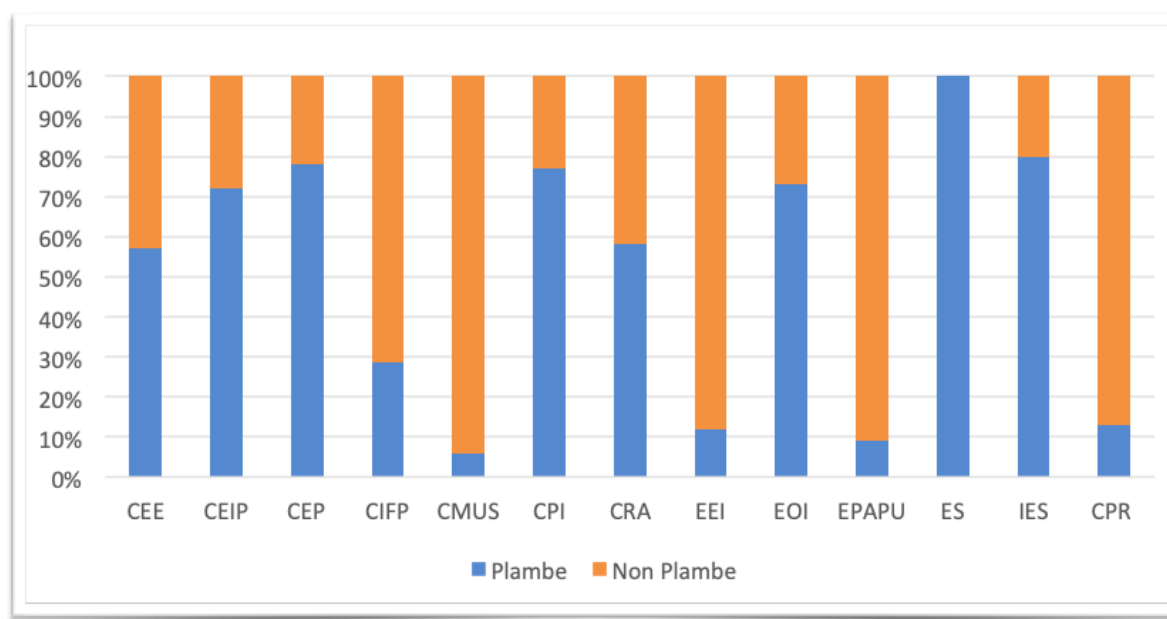

No curso 2021/2022 o Plan de mellora de bibliotecas escolares integra **729 centros públicos e 44 concertados**, o que beneficia ao 58% do alumnado dos centros públicos galegos.

Continuar a renovación da rede de bibliotecas escolares de Galicia, de xeito que o 100% do alumnado teña acceso nos seus centros de ensino a bibliotecas configuradas como **espazos de aprendizaxe físico e dixital** onde a lectura, a consulta, a investigación, o pensamento, a comunicación, a imaxinación, a creatividade e a colaboración sexan fundamentais para que o alumnado aprenda a transformar a información en coñecemento, saiba compartilo e contribúa ao seu desenvolvemento persoal, social e cultural.

LIÑAS DE ACCIÓN PRIORITARIAS

- Procurar a implantación do PLAMBE en toda a rede galega de centros non universitarios, con especial atención ao ámbito rural.
- Continuar coa atención ás necesidades das bibliotecas escolares en materia de recursos normativos, humanos e materiais, e levar a cabo a renovación do programa informático de xestión técnica.
- Reforzar o carácter de Rede das bibliotecas escolares establecendo nós xeográficos (nanorredes), estratexias de acompañamento intercentros e propostas de colaboración puntuais, aproveitando as experiencias das microrredes xa existentes.
- Ampliar a plataforma de lectura dixital E-LBE.2, en distintas fases, a todos os centros da rede de bibliotecas escolares de Galicia.

A BIBLIOTECA SOCIAL

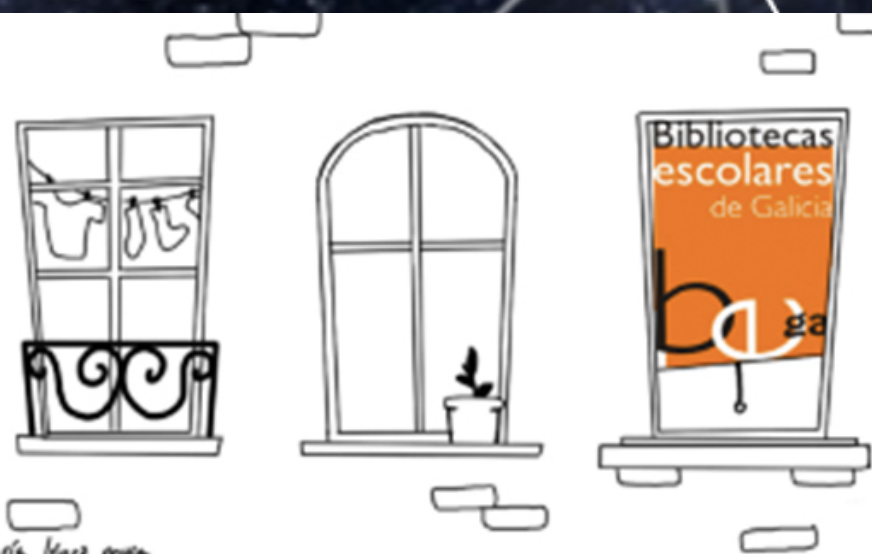
O programa "Biblioteca Inclusiva" distribúe axudas específicas para **melloras na colección e nos equipamentos das bibliotecas dos centros de educación especial e no conxunto dos centros** do sistema educativo galego, así como outras iniciativas que faciliten avances cara a unha verdadeira inclusión.

Reforzar as bibliotecas escolares como espazos para o desenvolvemento persoal, social e cultural de todo o alumnado e das comunidades educativas no seu conxunto, incidindo nun enfoque inclusivo e na **potencialidade da biblioteca escolar como factor de compensación social e de equidade, promovendo a participación activa do alumnado e a presenza das familias**. En definitiva, as iniciativas recollidas neste ámbito pretenden fortalecer o papel da biblioteca escolar como "**viveiro de cidadanía**"

LIÑAS DE ACCIÓN PRIORITARIAS

- Incidir no enfoque inclusivo e na potencialidade da biblioteca escolar como factor de compensación social e de equidade.
- Continuar co desenvolvemento do programa de "Biblioteca inclusiva".
- Reforzar as iniciativas integradas no programa "Bibliotecas Escolares Solidarias" como oportunidades para o desenvolvemento persoal, social e cultural do alumnado mediante a súa participación activa.
- Ofrecer ás comunidades educativas o acceso aos bens culturais así como os recursos tecnolóxicos das bibliotecas dos centros, que poden contribuír á construción dunha cidadanía dixital.
- Contribuír á consecución dos Obxectivos 2030 de equidade, calidade, dixitalización e inclusión, así como a promover oportunidades de aprendizaxe durante toda a vida para todas e todos.

REDES DE ACCIÓN, COLABORACIÓN, AVALIACIÓN E COMUNICACIÓN

Incentivar a investigación de grupos de profesores e profesoras en materia de bibliotecas escolares, aprendizaxe da lectura, promoción da lectura, as competencias propias da "cultura de información" (ALFIN/AMI), o traballo coas familias como mediadores de lectura, e outras propias deste ámbito.

Establecer e reforzar redes de colaboración con **bibliotecas públicas e outros axentes sociais con influencia na construción da sociedade lectora**, para unha maior eficacia das accións; continuar e avanzar na avaliación sistemática das iniciativas para o desenvolvemento do programa dentro dun proceso de mellora, así como fornecer as **canles de comunicación e difusión** que acrediten a presenza das bibliotecas e poñan en valor as súas iniciativas e logros.

LIÑAS DE ACCIÓN PRIORITARIAS

- Dar resposta á demanda doutras comunidades e países do entorno máis próximo (Portugal, Asturias e outros) para abordar un programa ibérico de colaboración e intercambio en materia de bibliotecas escolares.
- Continuar a fomentar unha cultura de avaliación, promovendo o deseño, realización e comunicación de estudos que describan a realidade da propia Rede, así como das iniciativas e programas que se levan a cabo.
- Realizar un estudo sobre a contribución das bibliotecas escolares na adquisición das competencias ALFIN/AMI no alumnado.

Pegadas dunha viaxe. Traxectorias e futuros das bibliotecas escolares de Galicia, e Clubs, lectoras e lectores no ensino secundario de Galicia son dúas publicacións de estudos coordinados desde a Asesoría de bibliotecas escolares.

BIBLIOTECAS CREATIVAS LIA3

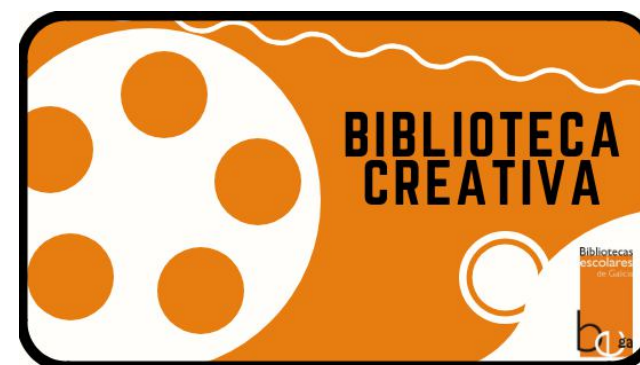

As bibliotecas en xeral, tamén as escolares, están a vivir grandes transformacións e unha das máis importantes é a de **acoller todo tipo de actividades nas que as persoas usuarias (neste caso, alumnado, profesorado e familias) poden atoparse para pensar, deseñar, facer, construír e aprender xuntas**, na liña dos makerspaces ou dos laboratorios de ideas, coa incorporación dos equipamentos necesarios para a dotación de recunchos creativos.

Avanzar no modelo de biblioteca escolar deseñada como **laboratorio creativo de aprendizaxes aberto a toda a comunidade escolar**, na que cobren presenza os multialfabetismos, a creatividade, a expresión, a comunicación e a colaboración como garantes dunha formación adaptada ás necesidades do século XXI. Unha fórmula para conseguir estes avances necesarios é a de **estimular a creación de bibliotecas LIA.3** como exploración daquelas bibliotecas que se adaptan ás novas necesidades e ás demandas da nova realidade educativa (que integran o aprendido no proxecto LIA.2 e nas Bibliotecas creativas do período 2014-2020).

LIÑAS DE ACCIÓN PRIORITARIAS

- Reforzar o programa de biblioteca creativa para promover a evolución das bibliotecas escolares como espazos creativos de aprendizaxe, fornecidos de múltiples recursos e orientación para utilizalos, que garantan unha formación adaptada ás necesidades do século XXI.
- Promover a creación de bibliotecas LIA.3 que ofrezan modelos de excelencia como estímulo e orientación para outras comunidades educativas, dando así continuidade ao proxecto Centros LIA.2.

LECTURA

Diseñar e poñer en marcha **unha campaña de fomento da lectura en familia, vinculada ás bibliotecas escolares.**

Incentivar a realización nas bibliotecas escolares de actividades para a implicación das familias e para a formación de pais e nais como mediadores de lectura, como unha acción prioritaria no contexto dos Proxectos Lectores de Centro. Crear, a tal efecto, unha **convocatoria específica de apoio ás bibliotecas escolares para a realización de actividades específicas coas familias** en materia de lectura e de educación en información: ***Lectura e Familias.***

Neste ámbito de actuación as iniciativas do Plan LÍA deben **promover desde a biblioteca escolar capacidades e actitudes relacionadas coas competencias complexas de lectura e escritura**, o pracer da lectura e a lectura por pracer, así como a lectura para aprender, a través de múltiples plataformas; facilitar o acceso, a creación, comunicación e difusión de textos en múltiples formatos e soportes, que permitan ao alumnado o desenvolvemento da competencia lectora e escritora e mais a súa educación literaria. En definitiva, **formar para unha lectura multimodal e favorecer máis e mellores experiencias de lectura** a todos os integrantes da comunidade escolar.

LIÑAS DE ACCIÓN PRIORITARIAS

- Favorecer máis e mellores experiencias de lectura a todos os integrantes da comunidade escolar.
- Promover a evolución dos Proxectos Lectores nos centros como recursos para a planificación de iniciativas a prol da lectura, a escritura e os multialfabetismos desde as bibliotecas escolares, en relación estreita coas áreas e materias do currículo escolar.
- Continuar e enriquecer os programas que abeira a “Hora de Ler”, nomeadamente os Clubs de Lectura, prestando especial atención aos colectivos que máis o precisan, á participación das familias e á incorporación da lectura dixital.

Plataforma de lectura e préstamo dixital E-LBE.2

ALFIN / AMI

Iniciar un programa de educación audiovisual desde a biblioteca escolar, aproveitando a experiencia de boas prácticas xa existentes nalgunhas bibliotecas escolares do proxecto LIA.2 e os bos resultados do programa Radio na biblio.

Cómpre avanzar en programas que contemplan as **bibliotecas como espazos educativos** onde o alumnado aprende as capacidades e actitudes para traballar coa información, así como para a creación de coñecemento colaborativo a través dunha gama diversificada de ferramentas tecnolóxicas para a creación, representación e comunicación de información en diversos formatos. **As bibliotecas poden funcionar como centros de cidadanía dixital**, onde a comunidade escolar pode desenvolver programas de alfabetización mediática e informacional, e facilitar acceso equitativo aos recursos e tecnoloxías que non sempre están dispoñibles nos fogares.

LIÑAS DE ACCIÓN PRIORITARIAS

- Diseñar programas nos que as bibliotecas se reforcen como espazos educativos onde o alumnado aprende as capacidades e actitudes para traballar coa información, así como para a creación de coñecemento colaborativo a través dunha gama diversificada de ferramentas tecnolóxicas para a creación, representación e comunicación de información en diversos formatos.
- Reforzar os programas que inciden na Alfabetización Mediática e Informacional do alumnado, como Radio na Biblio e Biblioteca Creativa, con propostas que promovan o coñecemento e un uso responsable da información en múltiples formatos.

FORMACIÓN E CONTRIBUCIÓN Á INNOVACIÓN METODOLÓXICA

As instrucións da Dirección Xeral de Centros e Recursos Humanos, en relación coa organización e o funcionamento das bibliotecas escolares, recollen que a **biblioteca escolar "deberá facilitar o tratamento transversal dos contidos e un enfoque interdisciplinario en proxectos e actividades"**, contribuíndo así aos cambios metodolóxicos que se demandan na actualidade.

Desde o Plan LIA de bibliotecas escolares é importante **contribuír á formación do profesorado** co deseño e desenvolvemento de propostas formativas e iniciativas que favorezan o emprego dos recursos e servizos da biblioteca escolar no desenvolvemento das prácticas cotiás dos centros de ensino. **Proporcionar apoio preferente ás metodoloxías activas e colaborativas**, centradas en ofrecer ao alumnado espazos educativos, recursos e experiencias de aprendizaxe inclusivas e equitativas que faciliten que todas as persoas da comunidade sexan **pensadores críticos e comprometidos, lectores competentes e usuarios responsables da información**, capaces de consumir, avaliar e producir información en múltiples formatos.

LIÑAS DE ACCIÓN PRIORITARIAS

- Contribuír á formación do profesorado co deseño e desenvolvemento de propostas formativas e iniciativas que favorezan o emprego dos recursos e servizos da biblioteca escolar no desenvolvemento das prácticas cotiás dos centros de ensino.
- Proporcionar apoio preferente ás metodoloxías activas e colaborativas, centradas en ofrecer ao alumnado espazos educativos, recursos e experiencias de aprendizaxe inclusivas e equitativas.

Co fin de estimular a realización de traballos mediante a metodoloxía de proxectos, impulsados ou coordinados desde as bibliotecas escolares, nos últimos 7 anos convocáronse os **Concursos de Traballos por Proxectos**, destinados aos centros públicos non universitarios, con distintas modalidades e temáticas.

PLAN LIA 2021-2025

UN SETESTRELO PARA AS BIBLIOTECAS ESCOLARES DE GALICIA

AVALIACIÓN E PREVISIÓN ORZAMENTARIA

Ao remate deste período 2021/2025 farase unha valoración de obxectivos acadados. Teranse en conta, entre outros, os seguintes indicadores:

- **Nº de centros incorporados** ao Plan de mellora de bibliotecas escolares e porcentaxe en relación ao nº total de centros públicos e privados concertados.
- **Nº de alumnos e alumnas beneficiados** polas diferentes iniciativas e programas.
- **Nº de alumnos e alumnas participantes** nas accións de Voluntariado na biblioteca escolar.
- **Nº de lectoras e lectores participantes** na iniciativa de Clubs de lectura, e outras.
- **Nº de usuarios activos** na plataforma de préstamo dixital.
- **Profesorado participante nas actividades formativas** relacionadas coa biblioteca escolar, a competencia informacional e mediática e o fomento da lectura.
- **Convocatorias realizadas** ao abeiro do Plan LIA no período 2021/2025 en apoio das bibliotecas escolares, a promoción da lectura, a educación en información e medios, e outras.
- **Investimento realizado** no conxunto das iniciativas do Plan LIA e, nomeadamente, no Plan de mellora de bibliotecas escolares.
- **Materiais editados en diferentes formatos** en apoio do profesorado relacionados con este ámbito educativo.
- **Avances nos resultados** na estatística estatal de bibliotecas escolares.

Á vista dos investimentos realizados no período 2016/2020 (13.789.395€), e dos resultados obtidos, estímase un custo total para este plan de 17.000.000€.

Os logros obtidos ata o momento e o elevado nivel alcanzado polas bibliotecas escolares de Galicia indican, por unha banda, o grao de consolidación dun proxecto pioneiro en España que debería ter a continuidade garantida e, por outro, demostran que as políticas educativas deben formularse a longo prazo e, sempre que se acompañen de resultados, manterse activas.

(Pegadas dunha viaxe. Traxectorias e futuros das bibliotecas escolares de Galicia; páx. 86)

Bibliotecas
escolares
de Galicia

